

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Oude IJsselstreek, gehouden op donderdag 1 juli 2010 in de Drufabriek te Ulft

- Aanwezig:
- J.P.M. Alberse, voorzitter
 - J. van Urk, griffier
 - P. van de Wardt, fractievoorzitter CDA
 - Mw. A.A.F.J. Aalbers-van Ham, CDA
 - Mw. A.G.M. Ermers-Mulder, CDA
 - G.W.M. Hakvoort, CDA
 - B.J. Steentjes, CDA
 - M. Tekinerdogan, CDA
 - E.H. Heldoorn, D66
 - Mw. A. van der Meer-Schepers, D66
 - J.H.M. Finkenflügel, fractievoorzitter Lokaal Belang GVS
 - H.J. Hengeveld, Lokaal Belang GVS
 - Mw. H.B. Hofs, Lokaal Belang GVS
 - L.G. Kuster, Lokaal Belang GVS
 - Mw. G. Siner-Sir, Lokaal Belang GVS
 - Mw. M.G.H. Verwaaijen-Roosendaal, Lokaal Belang GVS
 - G. Vossers, Lokaal Belang GVS
 - G.L.J.M. Wildenbeest, Lokaal Belang GVS
 - A.H.M. Menke, fractievoorzitter PvdA
 - H.A.M. van Groningen, PvdA
 - Mw. A.L. Hedin-Penninx, PvdA (vanaf 20.07 uur)
 - H.J.T. Schenning, PvdA
 - Mw. S. Schoppers, PvdA
 - J.M.H.W. Sluiter, fractievoorzitter VVD
 - H. Bruins, VVD
- Afwezig:
- F.G.M. Aldering, Lokaal Belang GVS
 - Mw. C. Beumer, fractievoorzitter D66
 - R.J.W.M. Bergevoet, CDA
- Voorts aanwezig:
- Wethouder G.A. van Balveren, Lokaal Belang GVS
 - Wethouder W.E.N. Rijnsaardt, Lokaal Belang GVS
 - Wethouder J.W. Haverdil, PvdA
 - Wethouder mw. C.M. Sluiter-Kuilwijk, VVD
- Notulist:
- T.J.H.M. Delfgaauw (Notuleerservice Nederland)

1. Opening

De voorzitter heet iedereen van harte welkom op deze warme avond. Hij zegt dat mevrouw Beumer en de heer Aaldering afwezig zijn. Mevrouw Hedin komt later en de heer Bergevoet komt misschien ook nog later op de avond. Vervolgens spreekt hij de gebruikelijke openingswoorden.

2. Vaststellen agenda

De **voorzitter** hoort dat er geen wijzigingen voorgesteld worden.

3. Opheffen voorbehouden kwaliteitsimpulsen Varsselder Veldhunten (Van de Pavert) en Sinderen (Kromkamp)

De vergadering gaat akkoord.

4. Eerste Bestuursrapportage 2010

De heer **Finkenflügel** zegt dat de eerste Berap afsluit met een behoorlijk tekort, waarvan 675.000 euro structureel en volgens het college nauwelijks te beïnvloeden is. Hij wil er toch enkele opmerkingen over maken.

Een gedeelte van het tekort bij de Wmo is ontstaan door tariefstijging na de aanbesteding. Een aanbesteding is toch juist bedoeld om vooraf vaste afspraken te maken? Het tekort bij de woonvoorzieningen loopt op. Ook hier zou kostendrukkend gehandeld kunnen worden door voorzieningen flexibel in te zetten. Het college denkt dat met de aanstelling van een teamleider voor het zorgloket de kosten zo veel mogelijk binnen het budget blijven. Dat vindt hij een prima voorstel. De vraag blijft hoe het tekort tot bijna 500.000 euro opgelopen is zonder dat dit gesignaleerd is. Een andere grote negatieve post is ontstaan bij de bouwvergunningen. Het is begrijpelijk dat er minder aanvragen zijn. Dan kan de formatie toch niet ongewijzigd blijven, zelfs als er achterstanden worden ingehaald? Hij adviseert dat medewerkers elders in de organisatie worden ingezet.

De post personeelsbeheer is ook een grote post, vanwege de nieuwe cao. Hij vraagt zich af of het wel past dat ambtenaren in deze crisistijd op een dergelijk luxe niveau ingezet hebben. De Britten noemen de ambtenaar civil servant. Hij wil hiermee de ambtenaren niet diskwalificeren, maar wel aanzetten tot een vernieuwde denkwijze.

Dan heeft hij nog enkele kleinere toevoegingen. Op pagina 9, ontwikkeling Drufabriek, duikt ineens een nieuwe visie op, de kunst- en cultuurhal. Afgezien van het feit of Lokaal Belang zich in deze visie kan vinden, meent hij dat de raad bij de visieontwikkeling betrokken moet blijven.

Ten aanzien van de organisatie van de 'Week van het IJzer' vraagt hij welke activiteiten georganiseerd worden en wat de kosten en de spin off voor de gemeente zijn. Lokaal Belang is niet tegen activiteiten, maar wil voorkomen dat deze week gezien wordt als een speeltje van het college. De post Wedeo wordt al jaren overschreden volgens deze Berap. Het is een goede zaak dat het college hier met Wedeo over gaat praten, omdat de kosten niet door meer uren veroorzaakt worden, maar door tariefstijgingen. Lokaal Belang wil zich blijven inzetten voor mensen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Daarbij kunnen naast Wedeo ook het ISWI en de eigen organisatie nadrukkelijk een rol spelen.

Hoe kan het dat het aantal leerlingen voor het leerlingenvervoer stijgt, terwijl de meeste scholen minder leerlingen hebben? Hij stelt voor dat de raad nog eens goed naar het leerlingenvervoer gaat kijken.

Tot slot zegt hij dat het college vraagt of de inzet van externe adviseurs en personeel van derden nog extra aandacht verdient. Hij zegt dat Lokaal Belang die inzet zo veel mogelijk wil beperken. Hij dringt aan op regionale samenwerking op dit terrein. Gemeenten kunnen expertise van elkaar benutten.

De heer **Steentjes** zegt dat de structuur van de Berap afwijkt van die van 2009. De Berap wordt gebaseerd op de vastgestelde begroting van dat jaar. Zo kort na de jaarrekening is het gebrek aan continuïteit een gemis voor de functie van planning en control. De Berap wordt nu als een soort doorkijk gepresenteerd, waar je bestuurlijk niet veel mee kan. Principieel kun je je afvragen of de raad genoeg moet nemen met een doorkijk, wanneer je ziet dat er een tekort is van 675.000 euro

structureel en 600.000 euro incidenteel. Gelukkig staan de structurele effecten wel gepresenteerd in de cijfers voor 2011. Dat was in het verleden niet zo. Het college rekent op meevallers vanwege vrijval van kapitaalslasten. Hoewel het geen degelijk beleid is, hebben diverse jaarrekeningen wel getoond dat er essentiële voordelen kunnen ontstaan. Hij hoopt dat het college zijn voornemens op het punt van degelijk financieel beleid waar gaat maken.

Het CDA heeft nog enkele opmerkingen over programma's.

Het baart zorgen dat er geen grip is op de Wmo. Er moet gezocht blijven worden naar mogelijkheden om de gebruikers van de Wmo te ondersteunen. Aan de andere kant loopt het financieel gierend uit de klauwen. Daarvoor zullen oplossingen moeten komen, waarbij de dienstverlening aan de gebruiker het zwaarst moet wegen.

Het Technologisch centrum bevindt zich in de realisatiefase. Het CDA meent dat besloten was om eerst onderzoek te doen en pas tot realisatie over te gaan nadat gebleken was dat dit haalbaar was. Voor het depotmuseum in de SSP-hal is geen krediet beschikbaar gesteld. Waar komen deze voornemens vandaan en op welke wijze worden deze betaald?

Welke mogelijkheden ontbreken om het project glasvezel uit te voeren? Opmerkelijk is dat het collegeprogramma aangeeft dat glasvezel zelfs in het buitengebied gerealiseerd moet worden. Het CDA denkt dat de glasvezelbekabeling, mits betaalbaar, een voordeel kan opleveren ten opzichte van gemeenten die dit niet hebben. Het CDA zou willen overwegen of een deel van de Nuon-gelden daaraan besteed kan worden. Het geld kan als lening beschikbaar gesteld worden.

Hij begrijpt niet hoe de kosten voor het leerlingenvervoer kunnen stijgen, omdat de aanbesteding aan Klomp is gegund. In deze aanbesteding weegt de prijs voor 70% en de kwaliteit voor 30%. Als de prijs stijgt en de kwaliteit daalt, dan heeft de wethouder wel heel wat uit te leggen.

De Wabo treedt per 1 januari 2010 in werking. Dat is niet terug te lezen in het programma. Wordt deze datum gehaald?

Hij vraagt ook of de hoge Ozb-opbrengsten van niet-woningen structureel zijn.

Tot slot zegt hij dat minder inzet van externe adviseurs een besparing kan opleveren van 345.000 euro. Hoe reëel is dit, als nu al de helft van het jaar voorbij is?

De heer **Heldoorn** zegt dat de zorg, die door de provincie Gelderland is uitgesproken in de brief van december 2009, terecht blijkt. De eerste Berap laat een tekort zien van 1,3 miljoen euro. In tegenstelling tot het college meent D66 dat over dit tekort niet te licht moet worden gedacht. Dit college wil toch de financiën structureel in evenwicht brengen? Dat zal geen gemakkelijke opgave zijn. Er wordt een stringent begrotingsbeleid voorgesteld. Mede door de beloftes in de raadsrotonde verwacht D66 een begrotingswijziging. Als nu al bekend is dat er een tekort is, zal het geld elders weggehaald moeten worden. Dat is de enige mogelijkheid om te komen tot een structureel evenwicht van de begroting. Waarom daarmee wachten tot 2011? Hij meent dat het college in september met de tweede Berap moet komen om nog voor het eind van het jaar de tegenvallers door compenserende prioriteitstelling op te lossen.

De heer **Sluiter** zegt dat de ervaring leert dat meestal de financiële situatie tijdens het jaar verbetert, waardoor zijn zorgen nog niet zo groot zijn. De opzet van de Berap blijft voor hem een zoekplaatje. Er zitten in de Berap slordigheden, zoals het laten staan van cijfers uit 2009. Bij de bouwvergunningen worden drie verschillende uitkomsten genoemd. De VVD vraagt om aandacht voor de Berap te houden, omdat het een informatiemiddel voor de raad is.

Hij maakt zich wel zorgen over het tekort op de Wmo. Er moeten in een vroeger stadium maatregelen genomen worden.

De terugloop van de bouwleges zal toch ook gevolgen hebben voor de afdeling.

De SSP-hal is steeds genoemd bij het oplossen van de parkeerdruk. Hij wil graag bijgepraat worden over de ontwikkelingen.

Wethouder **Van Balveren** zegt dat er voor de Wedeo een automatische indexering gold. Naarmate de personeelsomvang toeneemt, neemt ook het te indexerende bedrag toe. Daar zal een keer bijgestuurd moeten worden. De Wedeo-medewerkers zijn voor het college wel van belang. Puur commerciële maatstaven aanleggen, kan niet. De heer Rijnsaard is gisteren benoemd tot penningmeester van Wedeo en zal daar nog op ingaan.

De heer Steentjes maakt een terechte opmerking over de planning en control. Het college heeft ook plannen om daar meer grip op te krijgen.

De heer Steentjes deed de goede suggestie om het glasvezelnet op te pakken met Nuon-gelden. Spreker zal ambtelijk informeren waarom de uitvoering nog niet kon starten. In ieder geval moest

gewacht worden op twee proeven elders. Als er een mogelijkheid is om te starten, zal het college dat graag doen. Hij zal navragen of de hogere Ozb van niet-woningen structureel is. De heer Heldoorn zei dat de zorg van de provincie terecht was. Spreker weet niet welke zorg precies bedoeld wordt. Even later zei de heer Sluiter dat de Berap nogal eens de neiging had positiever te worden.

De heer **Heldoorn** zegt dat de provincie aangaf dat de meerjarenbegroting een risico met zich meebracht. Dat is nu zichtbaar, zegt hij ter verheldering.

Wethouder **Van Balveren** zegt dat een dergelijke opmerking bijna stelselmatig terugkomt. Hij kijkt naar de inzet van de middelen en de stand van zaken in 2010. Dat betreft dus ook niet de meerjarenbegroting. Hij kan melden dat er nog 850.000 euro extra van de Nuon komt uit het stroppenfonds. Zoiets komt dan mee in de tweede Berap. Maar dat is dan een incidentele meevaller. Het structurele verhaal is belangrijker.

Wat betreft de datum van de tweede Berap weet hij dat deze loopt tot en met 31 augustus. De verwerking kost een aantal weken. Het lukt meestal wel om bij de begrotingsbehandeling de tweede Berap mee te nemen.

De heer Sluiter merkte op dat negatieve tendensen op financieel terrein, zoals de bouwleges en de Wmo, snel aangepakt moeten worden. Wat betreft de kleine slordigheden kan hij niets anders doen dan excuses maken. Veel van de vragen die gesteld zijn zullen straks door het college in de voorjaarsnota beantwoord worden en vaak zal men dan op de wenken bediend worden, omdat het college zich natuurlijk ook dergelijke vragen gesteld heeft. Hij wil graag bij het volgende agendapunt toelichten in welke sfeer het college die zaken wil oppakken. Hij zal schetsen hoe het college denkt uit de impasse te komen zonder veel maatschappelijke onrust te scheppen. Het college is ervan overtuigd dat de zaken op een andere manier dan via snijden op orde zijn te krijgen. Het college beseft dat het heel scherp moet begroten.

Wethouder **Haverdil** stelt voor om in een aparte bijeenkomst, met alle partijen die daar actief zijn, terug te komen op de ontwikkelingen rond het Drucomplex. Vorige week is nog met de participanten bekeken of de dingen die gedaan worden goed gebeuren.

Wat betreft de Ring van IJzesteden en de Week van het IJzer zegt hij dat het programma en het overzicht van de financiën zo goed als af zijn en dat de raad langs de gebruikelijke weg geïnformeerd wordt.

Het CDA vroeg naar het Science-centrum. Hij denkt dat er goede kans is om de laatste 3,5 miljoen euro binnen te halen bij de provincie, mede op basis van het lobbywerk van de fracties alhier. Als het lukt, komt hij met het hele plan bij de raad terug, zoals toegezegd was.

Wethouder **Rijnsaardt** zegt dat verschillende fracties zich zorgen maken over het Wmo-tekort. Hij zegt dat misschien de klant wel te goed bediend wordt. De laatste jaren werden er algemene maatregelen genomen voor de beheersing van de Wmo. Nu blijkt dat meer per dossier gekeken moet worden. Dat gebeurt nu op de afdeling, die ook beloofd heeft dat de cijfers aan het eind van het jaar beter zullen zijn.

Wethouder **Sluiter** zegt dat de kwaliteit van het leerlingenvervoer hetzelfde is gebleven. Hoe kan het dat de kosten stijgen? Dit is een openeindregeling. De leerlingen zijn leerlingen met een rugzakje, die leerlingenvervoer nodig hebben.

Portefeuillehouder **Alberse** zegt dat de heer Finkenflügel opmerkingen maakte over de cao. De cao heeft de gemeente gewoon uit te voeren. De oproep die hij deed aan het personeel heeft het college ook min of meer gedaan in het gesprek met het personeel.

Wat betreft de inzet van externe krachten bestaat het plan dat juist het gespecialiseerde, leuke werk uitbesteed wordt en het routinewerk door de medewerkers gedaan wordt. Het college wil dat meer gaan omdraaien en juist de beleidsontwikkeling zelf gaan doen in contact met de plaatselijke samenleving. Die beleidstaken kunnen goed gebeuren door samenwerking en uitruil van personeel in de regio.

De heer **Stentjes** vraagt hoe reëel het is dat die genoemde besparing van 345.000 nog gehaald wordt.

Hij denkt dat het goed is als begroting en tweede Berap naast elkaar gelegd kunnen worden om de structurele effecten te bekijken. Het is zinvol om deze stukken samen te behandelen, zodat nog maatregelen voor het komende jaar getroffen kunnen worden.

Hij heeft nog niet gehoord of het probleem met de glasvezelkabel technisch of financieel van aard is. Wat betreft de Nuon-gelden heeft hij gezegd dat overwogen zou kunnen worden of deze kabelaanleg te financieren is op een dergelijke wijze dat er terugverdieneffecten aan vast zitten.

Hij heeft nu van de heer Haverdil begrepen dat het college in de winning mood is teruggekomen van de provincie, maar dat dit project nog niet in de realisatiefase zit.

De heer **Heldoorn** is het niet eens met de vorige spreker wat betreft het tijdstip van de Berap. Als de Berap eind september komt, is er nog tijdens de laatste maanden van het jaar bij te sturen. Hij snapt niet waarom die Berap er niet eind september of iets later kan liggen.

Wat betreft de begrotingswijziging gaat het erom dat de raad niet achter de feiten aanloopt. De tekorten zouden ook volgens het voorgestelde beleid in begrotingswijzigingen verwerkt moeten worden.

Wethouder **Van Balveren** zegt dat het bij de glasvezelkabel gaat om de beste technische oplossing. Hij denkt dat juist voor dit soort zaken de algemene reserve c.q. de Nuon-gelden heel goed in te zetten zijn. Daar heeft iedereen voordeel van.

Wat betreft de Berap is het niet mogelijk dat deze eerder dan begin oktober klaar is. Dan begint al spoedig de termijn van voorbereiding voor de raad van 10 november. In de begrotingsvergadering kunnen dan structurele afwijkingen bijgesteld worden.

De opmerking over de begrotingswijziging zal hij intern bespreken en daarbij ook de opmerkingen van de accountant meenemen.

Portefeuillehouder **Alberse** zegt dat de heer Steentjes vroeg of de bezuiniging van 345.000 euro gehaald gaat worden. Dat weet hij niet zeker, hoewel alles erop gericht is om dit bedrag te halen, omdat het vorig jaar door de raad zo is vastgesteld. Ten aanzien van het schema is er echter een achterstand.

De voorzitter vraagt of de raad kan instemmen met de Berap. Dat blijkt het geval.

5. Collegeprogramma gemeente Oude IJsselstreek 2010-2014

De **voorzitter** zegt dat het college als opwarmer voor het debat over het toekomstplan van de gemeente het filmpje van de regio Achterhoek, dat op 21 juni in Lievelede vertoond werd, wil tonen. Daarna zal wethouder van Balveren het collegeprogramma toelichten en kan het debat volgen. Hij vraagt of de raad zich kan vinden in deze opzet.

De heer **Heldoorn** zegt dat gistermiddag de fracties nog een vragenlijst voor het debat kregen van het college. Dat was rijkelijk laat. Daardoor zal de fractie zich voornamelijk houden aan de eerder voorbereide punten.

De **voorzitter** zegt dat deze voorzet inderdaad rijkelijk laat kwam. De fracties zijn vrij om die voorzet al dan niet gebruiken. Hij laat nu de film starten.

De film laat zien hoe snel de wereld verandert. Er komt dagelijkse een gigantische hoeveelheid nieuwe informatie beschikbaar, onder meer door de informatietechnologie. Er is sprake van een snelle globalisering en het klimaat is aan het veranderen.

De Achterhoek heeft te maken met vergrijzing. De regio is minder aantrekkelijk voor hoogopgeleiden. Krimp dreigt.

In deze situatie heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om samen te werken en een gezamenlijke visie te ontwikkelen in de Achterhoek.

Wethouder **Van Balveren** presenteert als oudste binnen het college het collegeprogramma. Hij zit nu 24 jaar in de politiek en het is de eerste keer dat niet een methode als de kaasschaaf gehanteerd wordt, maar dat echt de begroting opnieuw opgebouwd wordt. Dat is de essentie van het collegeprogramma.

Hij zegt dat zijn presentatie uit de volgende onderdelen bestaat: context/trends, daadkrachtig antwoord met hoofddoelen en kernthema's, middelen en organisatie en de weg ernaartoe.

Tussendoor zullen ook enkele debatvragen komen omdat het college ook nog niet helemaal weet hoe het programma handen en voeten moet krijgen, terwijl het wel goed de visie en de richting weet. Uitgangspunt is natuurlijk het coalitieakkoord.

- Er is een aantal trends, zoals de dreigende krimp, waarbij het college zich niet neerlegt. Een andere trend is de economische ontwikkeling die voorlopig het uitgavenpatroon beperkingen zal opleggen. De gevolgen hiervan mogen niet eenzijdig op de burger verhaald worden. Verder zijn er trends als de digitalisering, de klimaatverandering en de globalisering. De vraag aan de raad is of deze zich herkent in de keuze van die trends.
- Hij bespreekt nu het daadkrachtige antwoord dat drie hoofddoelen en een aantal kernthema's bevat.
De hoofddoelen zijn: de winkel, doorzetten van investeringen in kwaliteit en samenwerken met partners.
De kernthema's van de winkel zijn onder meer:
 - het uitvoeren van alle wettelijke gemeentelijke taken is de basis van de winkel. Daartoe gaat de gemeente zich voornamelijk beperken. Maar uiteindelijk bepaalt de raad de inhoud van de winkel. De organisatie wordt opnieuw opgebouwd rond die winkeltaken;
 - de dienstverlening aan de burgers moet pal overeind gehouden worden;
 - ook voor het beheer van de ruimte en het beheer van het openbaar groen geldt dat het huidige niveau minstens gehandhaafd moet worden.De kernthema's van het doorzetten van investeringen zijn onder meer:
 - de inwoners dienen behouden te blijven en nieuwe inwoners moeten aangetrokken worden;
 - stimuleren van werkgelegenheid;
 - vergroting van de financiële ruimte door cofinanciering, fondsenwerving en maximale inzet van de beschikbare middelen.De kernthema's van samenwerken met partners zijn:
 - de organisatie moet slagvaardiger worden en samenwerking, vooral intergemeentelijke samenwerking, maar ook samenwerking met de regio, het bedrijfsleven en private instellingen, moet winst opleveren;
 - kwaliteiten in de regio moeten gebundeld worden;
 - de samenwerking met het maatschappelijk middenveld en met wijken en dorpen.
- De doelen kunnen gerealiseerd worden door een optimale inzet van de middelen en een klantgerichte en flexibele organisatie. Instrumenten zijn onder andere:
 - een zeer stringent begrotingsbeleid;
 - zero-based budgeting;
 - beperking van het takkenpakket;
 - een heldere regiefunctie;
 - inzet van het veranderkapitaal, met name de Nuon-gelden, voor nieuwe vragen van de burgers;
 - een creatieve en flexibele voorbereiding van de activiteiten.
- De weg ernaartoe beschrijft de hoofdlijnen van dit veranderingsproces:
 - er wordt op een andere wijze begroot volgens de beschreven aanpak;
 - de organisatie concentreert zich op de hoofdactiviteiten.

Wanneer het lukt om dit proces en die nieuwe organisatie gestalte te geven, denkt het college dat de burger op de beste manier gediend wordt.

De **voorzitter** vraagt hoe de raad nu het programma wil bespreken. Uiteindelijk wordt op voorstel van de heer Van de Wardt besloten om alleen de bijdragen van de fracties in eerste termijn uit te spreken en het debat voor de vergadering van 26 augustus te bewaren. Dit geeft de fracties de gelegenheid om de reactie op de diverse bijdragen en de vragen van het college beter voor te bereiden.

De heer **Menke** zag de afgelopen week enkele krantenkoppen die een burger de stuipen op het lijf kunnen jagen.

Zo stelt het college van Aalten voor om flink te bezuinigen door onder andere het schoolzwemmen en de schoolgymnastiek af te schaffen, de bibliotheek drie dagdelen te sluiten en minder geld uit te trekken voor het dierenasiel, de alcoholmatiging en het museum. Dat de straatverlichting 's nachts gehalveerd wordt is vanuit milieuoogpunt verstandig. Maar verder noemt hij het droefenis alom. In Montferland worden de inwoners voorbereid op snoeiharde bezuinigingen. Alle beïnvloedbare kosten, zoals de sportsubsidies, liggen onder vuur.

Het college van Oude IJsselstreek slaat een heel andere toon aan. Het college gaat voor het 'Axe-effect' en wil niets weten van de stank van rigoureuze bezuinigingen en de geur van afbraak van

voorzieningen. Het begint bij de nullijn en blijft af van de 'jus van de samenleving', zoals bibliotheken, recreatie, scholen en subsidies.

De PvdA is enthousiast over de sfeer die dit collegeprogramma uitademt en over de gekozen uitgangspunten. Het getuigt van moed, lef en ondernemingslust om niet zozeer te bezuinigen, maar minder kosten te maken. Ook blijkt hieruit dat OWN 2020 geen losse flodder is geweest.

Met het collegeprogramma 'Doorzetten' kijkt het college opnieuw hoe 2020 eruit kan zien en hoe het eruit moet zien. De PvdA gelooft er heilig in dat de gemeente ondanks de zware economische tijden een nieuwe sprong vooruit kan maken. Daartoe zet 'Doorzetten' een aantal belangrijke hoofdlijnen uit. Al deze loftuitingen nemen niet weg dat er een pittige opdracht ligt, namelijk het hoofd te bieden aan onder andere de demografische ontwikkelingen en de economische tekorten. Hij zegt dat het bouwen en breken tegelijk zal worden.

De boodschap van het college is heel helder. De dienstverlening aan de burgers moet nog veel beter en bewoners moeten worden vastgehouden en nieuwe bewoners dienen aangetrokken te worden.

Hij gaat in op vier onderdelen van het programma: dienstverlening, de organisatie, samenwerken en de investeringsstrategie voor de Nuon-gelden.

Hij noemt de onvrede van de burger over de dienstverlening van de overheid terecht. Daarom is de PvdA blij met het voornemen om de dienstverlening te verbeteren. Door een vernieuwende werkwijze kan de publieke taak versterkt worden.

In de vernieuwde organisatie staat de dienstverlening aan de burgers centraal. Dat vraagt van de medewerkers dat zij mobiel en flexibel zijn of worden. De focus van de organisatie ligt vanaf heden op durf en klantgerichtheid, op verantwoordelijkheid nemen en resultaatgerichtheid. Dat zal een cultuurverandering bij de medewerkers vragen. Dat veranderingsproces moet zorgvuldig gebeuren. Er moet aandacht zijn voor de menselijke aspecten en dat kan ondersteund worden door een doeltreffend personeelsbeleid.

De financiële ruimte zal, naast het zoeken naar aanvullende fondsen, vooral moeten komen van een vergaande samenwerking met burgers, andere gemeenten en het bedrijfsleven. Het college noemt ook een aantal terreinen voor deze samenwerking: milieu en afval, inkoop, zorg, uitkeringen, personeelszaken, financiën en belastingen. De PvdA staat achter deze keuze. Het is wel van belang dat de publieke belangen goed beschermd blijven wanneer gekozen wordt voor schaalvergroting en samenwerking. De PvdA wil ook de samenwerking met kernen en buurten een stap verder brengen. Er moet meer ruimte komen voor innovaties en zelfverantwoordelijkheid in kern en buurt. Uiteindelijk komt leefbaarheid van binnenuit. Als de buurt, wijk of kern een eigen budget krijgt, kan de uitvoerende taak van de gemeente minimaal worden. De gemeente heeft dan vooral een controlerende en faciliterende rol.

Het college wil het veranderkapitaal van 30 miljoen euro aan Nuon-gelden primair inzetten voor investeringen die nieuwe werkgelegenheid en nieuwe doelgroepen aantrekken. Hoewel de PvdA deze keuze onderschrijft, vindt de fractie die keuze te ruim geformuleerd. Als voorschot op de raadsdiscussie over de Nuon-gelden dit najaar heeft de PvdA enkele investeringsdomeinen geformuleerd.

De PvdA wil het Nuon-geld:

- investeren in duurzame, alternatieve energie, zoals zonne- en windenergie, biogas. Dat kan bijvoorbeeld door te investeren in coöperaties;
- investeren in mobiliteit, in het verbinden van mensen met elkaar. Dat kan via een hoogwaardig openbaar vervoer en een gemeentedeekkend glasvezelnetwerk dat werknemers en werkgevers met elkaar verbindt;
- investeren in kennis, duurzame innovatie en slimme ambachtelijkheid;
- investeren in het leefklimaat, in dorpen, wijken en kernen en in topvoorzieningen op het gebied van sport en cultuur;
- investeren in natuur en landschap.

Tot slot zegt hij dat de PvdA blij is met de mogelijkheid tot nieuw beleid met een plafond van 500.000 euro en met een stringent begrotingsbeleid. Tegenvallers moeten binnen het beleidsveld opgelost worden en meevallers gaan terug naar de algemene reserve. Dat begrotingsbeleid heet in Den Haag de Zalm-norm. Hij stelt voor om dat beleid hier de Oer-norm te noemen.

De fractie is benieuwd naar de verdere uitwerking van het collegeprogramma in augustus. Zijn fractie zal dan ook met voorstellen komen, bijvoorbeeld over de noodzaak tot (preventieve) investeringen in de volksgezondheid.

De heer **Heldoorn** zegt dat het college woorden als creatiever, innovatiever en flexibeler gebruikt om aan te geven op welke wijze bezuinigd gaat worden. Er is geen sprake van de kaasschaafmethode of van een kerntakendiscussie. Hij vindt dat het college veel mooie woorden gebruikt, maar dat de

inhoudelijke onderbouwing van de bezuinigingsmethode ontbreekt. Hij zou het dan ook een 'luchtkastelenmethode' willen noemen.

Op de inhoud van de kernthema's, doelen en speerpunten die het college naar voren brengt, heeft D66 niets tegen. Hij vraagt zich wel af waarom die zaken de afgelopen jaren al niet aangepakt zijn. Dat het college de gemeentelijke financiën structureel in evenwicht wil brengen, vindt D66 een mooi verhaal. Wat dat betekent, valt echter niet uit de stukken op te maken.

D66 meent dat ambitie en financiën wel in balans gebracht moeten worden. Als er nog meer vaart en nog meer inzet gepleegd moet worden, is dat dan wel mogelijk voor de organisatie?

Daarnaast meent hij dat het realistisch is als de gemeente rekening houdt met een lagere algemene uitkering van minimaal 10%. Dat is 8 miljoen euro. Als de plannen tot verevening van eigen middelen van de commissie Kalden doorgaan, wordt het nog meer. Voor deze bezuinigingen is een richtinggevende discussie nodig, waarvoor hij geen aanzet ziet in het collegeprogramma.

Het college stelt hoge doelen, zoals het op peil houden van het voorzieningenniveau en het gevarieerde woning- en werkaanbod, waarmee niemand het oneens kan zijn. Worden naar de burgers toe niet te hoge verwachtingen gewekt? Het college doet alsof de bomen tot in de hemel groeien. Hij roept op om echte keuzes te gaan maken.

Het werken met zero-based budgeting vraagt dat betrokkenen bereid zijn in eigen vlees te snijden. Daarvoor zal politieke druk nodig zijn. Wat is de rol van de raad hierin? Hij verzoekt bij de komende begrotingsbehandelingen concrete aanpak en een verslag van de resultaten tot dan toe voorgelegd te krijgen. Hij vreest echter dat deze aanpak te laat tot resultaten leidt. In de Berap 2010 wordt al gesproken van een tekort van meer dan 1 miljoen euro. Dit tekort zal de komende jaren fors oplopen. Daarom stelt hij voor dat een ambtelijke werkgroep bezuinigingsmogelijkheden aandraagt. Het moet niet zo zijn dat de reserves aangesproken worden om gaten in de begroting te dekken. Het is akkoord om reserves als veranderkapitaal in te zetten. Voorwaarde is dat dit planmatig onderbouwd wordt. De inzet van de Nuon-gelden dient volgens D66 een duurzaam rendement op te leveren. Overigens komt het woord duurzaamheid in het collegeprogramma niet voor. Waar is het akkoord van Groenlo gebleven?

D66 denkt dat het veranderkapitaal alleen ingezet kan worden indien er een structureel sluitende meerjarenbegroting is, waarbij de Ozb maximaal met de inflatie mag stijgen. Gedurende deze periode moet zeker niet al het geld al ingezet worden. Het college stelt voor om het veranderkapitaal primair voor nieuwe werkgelegenheid en nieuwe doelgroepen te gebruiken. D66 wil daar graag aan toevoegen dat daarbij de omvorming naar een duurzame maatschappij de hoogste prioriteit krijgt. Hij roept op om een voorbeeldgemeente te worden op het gebied van klimaat-, milieu- en energieproblematiek.

De heer **Van de Wardt** zegt dat het CDA aan de fractievoorzitters en de collegeleden deze tekst uitreikt in de vorm van een estafettestokje. Het estafettestokje staat ook op de voorzijde van het collegeprogramma 'Doorzetten'. Deze titel en het stokje symboliseren een vorm van sportieve samenwerking en ambitie.

Het stokje symboliseert ook een boodschap. De boodschap van het CDA is gebaseerd op solidariteit en rentmeesterschap. Vanuit die begrippen behandelt het CDA een aantal punten, die ook in het verkiezingsprogramma staan.

- Solidariteit wil zeggen dat mensen een boodschap aan elkaar hebben, dat van de sterken offers gevraagd mogen worden voor de zwakkeren. Solidariteit overstijgt sociale, economische en geografische grenzen.
- Rentmeesterschap betekent dat de mens zorgvuldig omgaat met zijn omgeving. Dat geldt voor het milieu, maar ook voor gaven en talenten. Het vraagt om verantwoordelijkheid voor de naaste, dichtbij en ver weg, en om verantwoordelijkheid voor de verschillende generaties.
- Bij wonen en leefbaarheid is de woningbouw een aandachtspunt. In samenwerking met de regio dient gekomen te worden tot een goede verdeling van met name seniorenwoningen en woningen voor starters. Het CDA ziet krimp als een kans.
Bij leefbaarheid gaat het niet alleen om de voorzieningen, maar ook om vormen van ontmoeting, samenleven en samen doen. Extra aandacht wordt gevraagd om vereenzaming te voorkomen. Voor de leefbaarheid is een goed openbaar vervoer noodzakelijk. Het CDA bepleit dat het buurtbusvervoer jaarlijks met een lijn uitgebreid wordt.
Het CDA verwacht nog voor de begrotingsbehandeling een integraal plan voor de gemeentelijke accommodaties.
- In de vitale samenleving dient sprake te zijn van respect en ontmoeting tussen generaties. Programma's die gericht zijn op binding en ontmoeting tussen generaties, verdienen extra steun.

- Voor het welzijn is het belangrijk om te kunnen participeren. Als mensen niet meer verantwoordelijk kunnen zijn voor hun leefsituatie en de omgeving ook geen steun kan bieden, ligt hier een rol voor de gemeente. Het CDA roept de raad op dit jaar nog te starten met de visieontwikkeling op het taakveld welzijn en zorg.
- De werkgelegenheid in de Achterhoek dient niet alleen behouden te worden, maar ook toe te nemen. Daarvoor is een goed contact met de ondernemers van groot belang. Hij vraagt om met voortvarendheid zaken als de Economische en sociale kaart, het glasvezelnetwerk, het regionaal Werkservicepunt West Achterhoek, het Ondernemersloket en de ontwikkelingen rond IJsselweide en Hofskamp Oost 3 aan te pakken.
De aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt moet verbeterd worden. Dat kan mede door verregaande samenwerking tussen ISWI, Wedeo, UWV en gemeente.
Door de verbetering van de N18, de verdubbeling van het spoor en het punctueel laten rijden van treinen kan de bereikbaarheid vergroot worden.
- Goed onderwijs is een van de meest praktische vertalingen van de solidariteit tussen generaties. De rol van de gemeente ligt vooral op het gebied van het stimuleren van samenwerking op terreinen als achterstandenbeleid, vroegtijdige schoolverlaters, schoolverzuim, praktijkonderwijs, voor- en naschoolse opvang, peuterspeelzaalwerk en volwasseneneducatie.
In principe heeft iedere kern recht op een basisschool, vindt het CDA. Daarnaast is een goede spreiding van identiteit en onderwijsconcept van belang.
- Op het terrein van vrijwilligers, sport en cultuur dient het gemeentelijk beleid zich te richten op het onder meer door voorzieningen faciliteren van verenigingen die een maatschappelijk doel nastreven. Goed gesitueerde voorzieningen kunnen de leefbaarheid vergroten. Bij de opzet van de voorzieningen dienen de belanghebbenden betrokken te worden en dient er rekening mee gehouden te worden dat deze betaalbaar moeten zijn voor de gebruikers. Het subsidiebeleid voor de sport dient gericht te zijn op alle leeftijdsgroepen en ervoor te zorgen dat sport voor iedereen betaalbaar en bereikbaar is. Het CDA gaat voor behoud en versterking van de sportvoorzieningen.
- In het gemeentelijk milieu- en klimaatbeleid ligt de nadruk op energiebesparing door te investeren in duurzaamheid. Voorbeelden zijn duurzame straatverlichting, gemeentelijk inkoopbeleid, duurzame energieopwekking en gedragsbeïnvloeding door subsidiebeleid.
- Afval is steeds meer een grondstof voor productieprocessen en daarop dient het afvalstoffenbeleid ook gericht te worden. Aan de bron gescheiden afval levert ook de burger financieel voordeel op. Hij is voorstander van een afvalstraat, waar inwoners tegen bepaalde afspraken afval kunnen brengen. Voor het bevorderen van schoon gedrag van burgers is verder de aanpak van zwerfafval van belang. Hij verzoekt om nog dit jaar een onderzoek naar verregaande samenwerking inzake de afvalinzameling te starten.
- De inzet van gemeentelijke middelen vraagt om een doordachte wegging. Daarom wil het CDA dit najaar een discussie over de inzet van de Nuon-gelden. Bij de inzet van de middelen moet gelijke tred gehouden worden met de ambities van de gemeente en de burgers. De terughoudende ontwikkeling van de lokale lasten krijgt vorm door een jaarlijkse toetsing van de in te zetten middelen en de beoogde effecten. Lokale lasten kunnen verhoogd worden als dit aanwijsbaar bijdraagt aan doelen die door de burgers gewenst worden.
Het personeel is een belangrijke factor in het verwezenlijken van de ambities. Daarom moet niet te makkelijk gedacht worden dat hier gekort kan worden. Uiteraard moet wel gekomen worden naar allerlei vormen om de personeelscapaciteit zo doelmatig mogelijk in te zetten. Daarnaast speelt mee dat de gemeente ook een verantwoordelijkheid heeft voor Wedeo en voor de gemeenschappelijke regionale doelen.

Ter afsluiting zegt hij dat niet alles tegelijk kan. Een goede regie is noodzakelijk. De raad zal in 2011 op een aantal thema's een duurzaam beleid moeten formuleren.

Samenwerking mag best leiden tot inleveren van enige autonomie, maar mag er niet toe leiden dat de menselijke maat verloren gaat. Dat geldt zeker voor terreinen waarop zwakkeren dan de dupe kunnen worden.

Werk is cruciaal voor het economisch herstel. Daarbij kan de overheid voorwaarden scheppen, maar moet deze niet in de rol schieten van financier van private initiatieven. De overheid kan werken aan een goed vestigingsklimaat voor wonen en werken.

De heer **Sluiter** begint met drie opmerkingen te herhalen die hij maakte tijdens de bespreking van de Voorjaarsnota 2009.

- De VVD is voorstander van een blijvende discussie over de taken die de gemeente wil en moet uitvoeren en de wijze waarop de gemeente dat wil doen.

- OWN 2020 is een zeer ambitieus plan. Er doen zich gaandeweg ontwikkelingen voor en er komen nieuwe inzichten. Het vraagt moed om deze in te passen en te prioriteren. Immers, niet alles kan en zeker kan niet alles tegelijk.
- Een verantwoord financieel beleid met een sluitende begroting vormt de basis van een goed gemeentelijk meerjarenbeleid.

Wanneer hij nu naar het collegeprogramma kijkt, dan zou hij haast zeggen dat het college alle wensen van de VVD één op één vertaald heeft.

Het college geeft aan de ingeslagen weg met nog meer vaart door te willen zetten dan de afgelopen jaren. Daarbij is het doel te zorgen voor een optimaal woon-, werk- en leefklimaat.

In het collegeprogramma worden vier kernthema's genoemd:

- 1 De dienstverlening aan de burger en het beheer van de openbare ruimte moeten van topkwaliteit zijn.
2. Op verschillende fronten investeren om de inwoners vast te houden en nieuwe groepen aan te trekken.
3. De samenwerking met de ambtelijke organisatie, met de partners in de regio, het maatschappelijk middenveld en de private sector moet optimaal zijn.
4. Het college gaat concreet en eensgezind werken aan het realiseren van haar ambities. Het doet dat resultaatgericht, creatief en met daadkracht. Het college wil de financiële armslag vergroten door een maximale inzet van de beschikbare middelen, door het ontwikkelen van een slagvaardige organisatie, door het genereren van winst door samenwerking en door het voortdurend op zoek gaan naar aanvullende fondsen van andere overheden.

Voor de nieuwe wijze van begroten via zero-based budgeting is het belangrijk om de kapitaalslasten te laten aansluiten bij de planning. Het spreekt de VVD aan dat tegenvallers binnen het beleidsveld opgelost moeten worden.

Over de inzet van de Nuon-aandelen wil de VVD meedenken en meebeslissen. De accountant merkte al op dat incidenteel geld gebruikt moet worden voor incidentele taken.

De begroting zal structureel flink omlaag gaan om de gemeente financieel in evenwicht te houden. Daarbij wil het college de niet-geringe ambities ondanks de tegenwind omzetten in concrete resultaten. Hij vraagt welke rol de raad daarin heeft.

De nieuwe manier van werken zal veel van de organisatie vragen. Er zal zorgvuldig en slagvaardig gewerkt moeten worden om te bereiken dat de medewerkers deze werkwijze zien als een kans en niet als een bedreiging.

In de jaarschijf 2011 wordt uitgegaan van een korting op de algemene uitkering van 5%. Hij vindt een hoger percentage realistischer.

Hij vraagt om alle plannen verder te concretiseren in geld, tijd en capaciteit. Dat geldt ook voor de financiële paragraaf. Eventuele tekorten moeten niet afgewenteld worden op de burger.

De raad zal ook naar zichzelf moeten kijken. Is de raad wel goed en slagvaardig bezig? In de vorige periode was de gemeente proeftuin voor bestuurlijke vernieuwing. Heeft dit zijn vruchten afgeworpen? Hij zegt dat de wijze waarop de gemeente naar buiten treedt beter en duidelijker moet zijn.

De komende jaren staat de gemeente voor een moeilijke opgave. Dat zal ook gevolgen hebben voor organisaties die afhankelijk zijn van gemeentelijke subsidies. Zij dienen dan ook betrokken te worden in het proces en moeten ook zoeken naar efficiency en voordelen van samenwerking.

De heer **Finkenflügel** zegt dat het collegeprogramma een aardig overzicht geeft van de aanstormende veranderingen. Je zou met Achterhoekse nuchterheid kunnen zeggen: "ut wudt wel anders, maor veural niet beater". Lokaal Belang ziet overigens in de komende bedreigingen ook weer nieuwe kansen.

Hij illustreert dit met het volgende verhaal.

In de middeleeuwen lag er een dorpje aan de rivier dat verbonden was met de buitenwereld door een smalle houten brug. De kasteelheer bepaalde het lot van het dorp en had daarbij alleen oog voor zijn eigen belang. De inwoners, de boeren in de omgeving en de bierbrouwer moesten belasting betalen om de leefstijl van de kasteelheer te bekostigen. Ze hielden daarom soms niets meer over. Toch was dat niet zo erg, omdat er ook weinig was waaraan zij het geld konden uitgeven.

Soms kwamen er vreemdelingen langs met verhalen over nieuwe huizen en andere dingen die ze in dorpen en steden gezien hadden, Ze hadden bijzondere kleding en voorwerpen bij zich die zij dan ruilden. Langzamerhand groeide dit uit tot een markt en werd de welvaart vergroot.

Soms zat het tegen en werd er slecht verkocht. Dan kelderde de welvaart. Gelukkig waren er creatieve mensen die in staat waren de wol zelf te spinnen, te weven en te verven. Zo kwamen ze tot een geheel nieuw product, dat vele nieuwe handelaren trok. Zo floreerden de markt, de winkeliers, de taveernes en de dames van lichte zeden.

Helaas was de brug niet berekend op die toestroom en stortte deze in, waarbij zelfs doden te betreuren waren.

Ook nu waren er creatieve geesten die een veerpont wisten te maken. Toch bleek deze te weinig capaciteit te hebben en de markt dreigde een stille dood te sterven. De kasteelheer was verantwoordelijk voor de brug en ontving door alle handel veel belastingen. Maar de kasteelheer was niet geïnteresseerd in het dorp en wilde niets investeren om zijn centen binnen te krijgen.

Toen gingen de dorpingen verantwoordelijkheid voelen voor het eigen lot. Zij vormden een dorpsraad, die met het idee kwam een brug aan te leggen, waaraan door iedereen naar draagkracht zou worden bijgedragen. Via het heffen van tol zou men zijn geld terugverdienen.

Men koos uiteindelijk voor een stenen brug die veel langer mee zou gaan. De brug werd gebouwd op een beperkt aantal pijlers, waardoor het water minder weerstand zou ondervinden en de erosie beperkter zou zijn.

Twee jaar later was de brug klaar en in het daaropvolgende jaar begon de markt weer aan te trekken. Uiteindelijk kwamen er meer marktdagen bij en werd er zelfs aan de overzijde van de rivier gebouwd. Er vestigden zich nieuwe kooplieden, winkeliers en allerlei ambachtsslui. Er kwam zelfs een klooster, dat een hospitaal en onderwijs introduceerde. Het dorp is nu uitgegroeid tot een welvarende stad met allerlei voorzieningen voor elk deel van de bevolking.

Hij zegt dat de moraal van dit verhaal is dat ambities van de raad bedreigd kunnen worden door stromingen die niet geheel beheersbaar zijn. In hoofdstuk 2 van het collegeprogramma worden die benoemd onder 'autonome ontwikkelingen'. Door slechts drie pijlers te kiezen, legt het college de basis voor een nieuwe brug. Lokaal Belang ondersteunt die nieuwe aanpak, die ruimte geeft voor nieuwe keuzes en mogelijkheden. De financiën spelen een belangrijke rol. De kasteelheer met alleen oog voor opbrengsten gaat het niet redden. Bewoners zijn bereid geld uit te geven als dat geld iedereen ten goede komt. Daarmee wil hij zeggen dat een eventuele lastenverhoging alleen maar kan als je de burgers bij de besteding en de achtergronden daarvan betreft.

Hij zegt dat Lokaal Belang zich kan vinden in de visie van 'Doorzetten'. In augustus komt zijn fractie terug op de discussie hoe in de komende periode bespaard, maar ook geïnvesteerd kan worden.

Hij vindt dat deze veelzijdige gemeente veel te bieden heeft en wil daarop blijven inzetten.

Tot slot zegt hij dat de naam van dat dorpje wel eens Londen geweest kan zijn.

De **voorzitter** dankt voor de soms beschouwende reacties, de meningen en de oproepen. Hij vindt dit een mooie opbrengst voor deze eerste ronde.

6. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.30 uur, nadat hij iedereen voor zijn of haar bijdrage aan deze vergadering heeft bedankt en alle aanwezigen een prettige vakantie heeft toegewenst. Hij nodigt de raads- en collegeleden traditiegetrouw bij zich thuis uit op 22 augustus om op een plezierige wijze het nieuwe seizoen in te luiden.

de griffier

de voorzitter

J. van Urk

J.P.M. Alberse